

Österåkers ekonomiska uppföljning Oktober 2021

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Omvärldsfaktorer och lokal utveckling.....	3
3	Utfall för perioden januari – oktober.....	7
4	Bokslutsprognos.....	9
5	Centrala poster	11
6	Investeringar	14
7	Finansiella tillgångar	15

Inledning

I enlighet med fastställda rutiner för ekonomiska uppföljningar ska Kommunstyrelsens förvaltning redovisa bokslutsprognos per 2021-12-31 för Österåkers kommun. Kommunens finansiella mål följs upp och avstämningar i förhållande till budget 2021 görs under året. Fokus ska vara på en säker prognos och analys, samt uppföljning av åtgärdsplaner för att fortsatt upprätthålla en god ekonomisk hushållning.

I Omvärldsfaktorer och lokal utveckling

I.1 Konjunkturläget

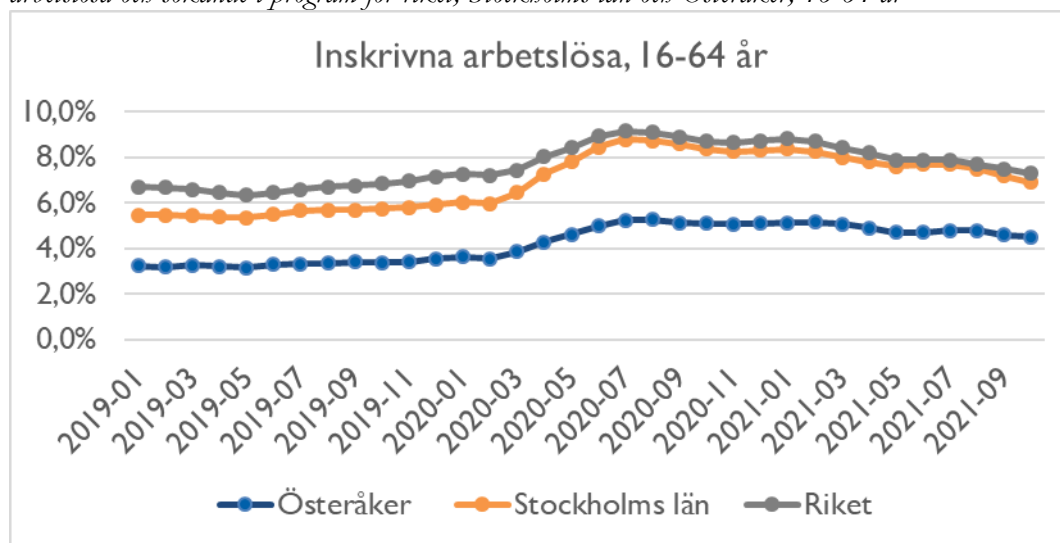
Under 2021 har den svenska ekonomin som helhet haft en stark återhämning. BNP-indikatorn visar på en tillväxt i september efter tillfällig nedgång i augusti. Kvartalsvisa BNP-indikatorn visar också den på en tillväxt om 1,8 procent jämfört med kvartal två 2021. Det är framförallt starka siffror i juli som står bakom ökningen i kvartal tre och det är en tillväxt i ekonomin för femte kvartalet i följd. BNP-indikatorerna per månad och kvartal är tidiga skattningar där datamaterialet ännu inte är fullständigt. Slutgiltig kvartalsberäkning av BNP publiceras i slutet av november.

Generellt är det fortsatt god tillväxt i ekonomin, men det finns undantag. Motorfordonsindustrin har det exempelvis bekymmersamt med stopp i produktion på grund av komponentbrist. Bristen på elektroniska komponenter och kretskort beror inte på materialbrist, utan är kopplat till det produktionsstopp som skedde under inledningen av coronapandemin då produktionen av halvledare minskade kraftigt till följd av nedstängningar av fabriker för att minska smittspridning. Fordonsindustrin avbokade då stora delar av sina beställningar. Efterfrågan har därefter stigit kraftigt, framförallt kopplat till hemelektronik, och fabriker har inte hunnit med att möta den ökade efterfrågan. Fordonsindustrin är mer drabbad än produktionen av hemelektronik, då det är större marginaler och mer lönsamhet för dessa komponenter än motsvarande inom fordonsindustrin.

Arbetsmarknad

Enligt Arbetsförmedlingens registerbaserade statistik fortsatte arbetslösheten att minska i oktober, både i Österåker, i länet och i riket. I oktober var arbetslösheten i Österåker 4,5 procent, 6,9 procent i Stockholms län och 7,3 procent i riket. Rikets arbetslöshet ligger nu på en nivå nära februari 2020, det vill säga innan pandemin bröt ut. För Stockholms län och Österåker är arbetslösheten fortsatt högre än innan pandemin.

Diagram 1. Arbetslöshet enligt Arbetsförmedlingens registerbaserade statistik över öppet arbetslösa och sökande i program för riket, Stockholms län och Österåker, 16-64 år

Tabell 1. Arbetslöshet enligt Arbetsförmedlingens registerbaserade statistik för riket, Stockholms län samt Österåkers kommun, oktober

Oktober	Österåker	Stockholms län	Riket
16-64 år	4,5%	6,9%	7,3%
Utrikes födda	10,0%	14,0%	18,1%
Ungdomsarbetslöshet 18-24 år	5,7%	7,6%	9,3%
Utrikes födda, 18-24 år	14,5%	14,8%	20,2%

Källa: Arbetsförmedlingen

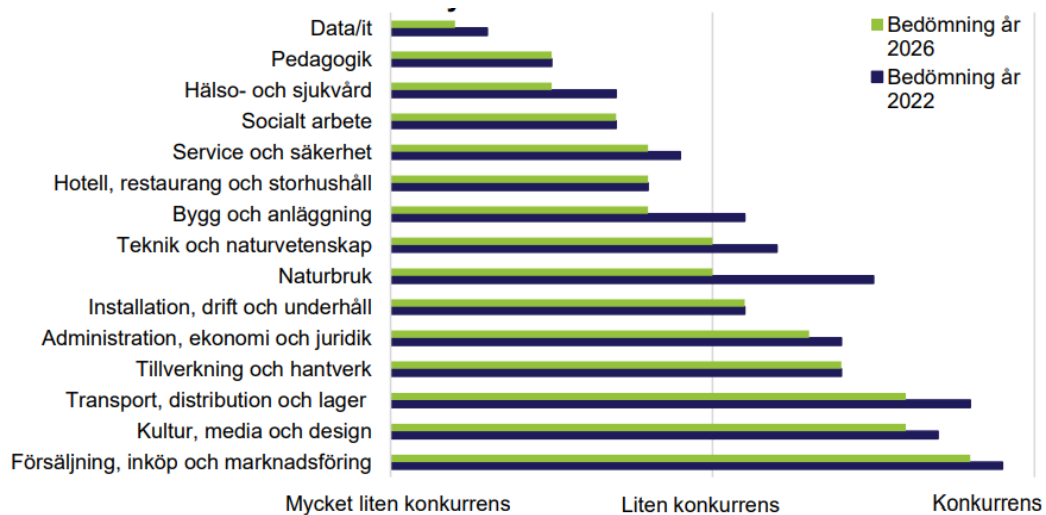
SCB:s arbetslöshetsprocent för oktober månad är 8,7 procent vilket är en lägre arbetslöshet än tidigare månader under 2021.¹ Återhämtningen i ekonomin pågår vilket gör att sysselsättningen påverkas positivt.

Arbetsförmedlingen har i november publicerat en rapport: *Yrkesprognoser – en utblick över åren 2022 och 2026*. I rapporten beskrivs konkurrenssituationen inom 15 olika yrkesområden, samt utmaningar inom området kompetensförsörjning.

En utmaning som beskrivs i rapporten är behovet av kompetensutveckling i spåren av strukturomvandlingen. Genom den ökade digitaliseringen i samhället ökar kraven på digital kompetens inom nästan hela arbetsmarknaden, och stora delar av arbetskraften kommer vara i behov av kompetenshöjandes insatser.

Arbetsförmedlingen framhåller vikten av att underlätta, vägleda och motivera fler till utbildning som leder till arbete. Under det gångna året är det rekordmånga sökande till universitet och högskolestudier och samtidigt står studieplatser med goda arbetsmöjligheter tomma. Arbetsförmedlingen konstaterar att vetskapen och intresset för utbildningar som leder till arbete måste öka. Arbetsförmedlingens yrkesprognos ger en vägledning i detta och mäter konkurrensen om jobben enligt tre nivåer, mycket liten konkurrens, liten konkurrens och konkurrens.

Diagram 2. Konkurrensindex år 2022 och 2026 fördelat på yrkesområde

Källa: Arbetsförmedlingens yrkesprognoser 2022 och 2026

För en arbetsgivare ger rapporten vägledning kring vilka yrkesgrupper som är lätta respektive svåra att rekrytera inom. Högst konkurrens om jobben finns inom försäljning, inköp och marknadsföring, kultur, media och design, samt

¹ Siffran är säsongrensad, alltså hänsyn har tagits till kraftiga säsongvariationer.

transport distribution och lager. Lägst konkurrens om jobben och svårast att rekrytera nya medarbetare finns inom data/it, pedagogik och inom hälso- och sjukvården. Nedan listas exempel på yrken inom dessa områden.

Data/it:

Systemvaruanalytiker och IT-
Systemtestare och testledare
Utvecklare inom spel- och digitala
Systemadministratörer
Systemförvaltare
Drifttekniker, IT
Nätverks- och systemtekniker

Pedagogik

Lärare i yrkesämnen
Grundskolelärare
Gymnasielärare
Speciallärare och specialpedagoger
Elevassistenter
Förskolelärare

Hälso- och sjukvården

Läkare
Sjuksköterskor
Undersköterskor
Barnmorskor
Fysioterapeuter
Arbetsterapeuter
Tandläkare
Tandhygienister
Psykologer
Personliga assistenter
Receptarier

Den snabba digitaliseringen av samhället har gjort att efterfrågan på arbetskraft inom data/it kommer är hög och kommer fortsätta att öka. Tidigare har många yrken krävt en hög teknisk kompetens utan formell utbildning, men nu krävs det i högre grad en formell eftergymnasial utbildning och det är dessutom viktigt att underhålla sin kompetens för att vara gångbar på arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingen gör bedömningen att den ökade efterfrågan på arbetskraft inom pedagogiska området är en följd av ökade elevunderlag samt utbyggnad av yrkeshögskola och vuxenutbildning. Inom en majoritet av dessa yrken är medelåldern dessutom hög och många pensionsavgångar väntar de kommande fem åren. En majoritet av yrkena inom området pedagogik kräver en eftergymnasial utbildning och arbetsförmedlingen menar att det under lång tid har utbildats för få inom i stort sätt alla yrkesinriktningar inom området.

Arbetsförmedlingen skriver att den åldrande befolkningen i kombination med att för få utbildas inom hälso- och sjukvården bidrar till att det kommer vara mycket liten konkurrens om jobben på både ett och fem års sikt. Det är ett kvinnodominerande yrkesområde där många jobb finns inom den offentliga sektorn. Minst gymnasial utbildning krävs, men för ett stort antal yrken krävs även eftergymnasial utbildning.

1.2 Befolkning

Enligt befolkningsprognosens huvudscenario beräknas befolkningen öka med 1 042 personer fram till årsskiftet och enligt högscenariot med närmare 1300 personer. Vid september månads utgång 2021 hade befolkningen i Österåker ökat med ungefär 1 195 personer sedan årsskiftet och antalet invånare uppgick till 47 839 personer. Ökningen är större än befolkningsprognosens huvudscenario med en byggtakt om 80 procent och det kvarstår ungefär 100 personer för att nå högscenariot för helår 2021.

Vid september månads utgång har det fötts 351 barn och avlidit 221 personer, vilket ger ett födelsenetto på 130. Det är något starkare än prognos och förklaras av att färre avlidit än prognosens riktvärde för september. Det har flyttat in drygt 3 200 personer och flyttat ut drygt 2 200 personer, vilket ger ett positivt flyttnetto om 1000 personer. Det är 300 fler invånare än prognosens riktvärde för september, trots att utflytten är större än prognos. I befolkningssammansättningen finns en justeringspost med sent inkomna ändringar i befolkningens sammansättning. Justeringsposten har under året gett ett tillskott på ett 60-tal personer. Pandemin har orsakat en större osäkerhet i prognoserna, eftersom samtliga förändringkomponenter, exempelvis avlidna, valet att skaffa barn, flyttmönster, med mera, påverkas av pandemin.

SCB har i sin senaste befolkningsprognos visar på en minskad befolkningsökning i riket jämfört med tidigare prognoser, främst med anledning av minskad migration och det är gruppen större städer som påverkas mest i SCB:s nedrevidering av befolkningsprognosen. SKR har i senaste Ekonomirapporten identifierat att flertalet kommuner med fritidshus ökat sin befolkning när många bosatt sig i sina fritidshus. Ett antal kommuner med lite längre pendlingsavstånd, men i närheten av städer har vuxit snabbt, troligen på bekostnad av större städer. Österåker faller in i båda dessa beskrivningar, samtidigt som kommunen har en stark nybyggnation.

2 Utfall för perioden januari – oktober

Kommunen redovisar ett positivt resultat för perioden om cirka 169,4 mnkr (exklusive marknadsvärdering av placeringar). Jämfört med budget innebär det en positiv avvikelse om cirka 156,8 mnkr.

Nämndernas utfall (exklusive Produktionsutskottet) visar en positiv avvikelse om cirka 52,7 mnkr jämfört med periodbudgeten för januari till och med oktober. Sex nämnder och Kommunfullmäktige redovisar en positiv avvikelse i förhållande till periodbudgeten, där Kommunstyrelsen (KS), Förskole- och grundskolenämnden (FGN), Vård- och omsorgsnämnden (VON) och Bygg-

nadsnämnden (BN) fortsätter att ha de största positiva avvikelserna. Detta förklaras med att volymerna inom framförallt VON är lägre än budget. För KS är förklaring att medel för politiska förstärkningar inte har nyttjats fullt ut. För BN förklaras överskottet med att intäkterna inom bygglov ökar, samt att kostnaden för bostadsanpassningsbidragen är lägre än budget. För FGN förklaras överskottet av förändrade volymer och snittpeng. Tre nämnder prognostiserar en negativ avvikelse i förhållande till budget: Socialnämnden (SN), Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN) och Tekniska nämnden (TN). SN redovisar en negativ budgetavvikelse främst med anledning av att intäkter avseende ersättning för migration beräknas lägre än budget. GVN redovisar en negativ avvikelse i förhållande till budget med anledning av högre volymer. TN:s negativa avvikelse kan härledas till ökade kapitalkostnader.

Tabell 2. Nämndernas budgetavvikelse per oktober

Budgetavvikelse, utfall	jan-okt
Kommunfullmäktige	1,3
Kommunstyrelsen	13,4
Förskole- och grundskolenämnden	16,9
Kultur- och fritidsnämnden	1,6
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-5,2
Vård- och omsorgsnämnden	33,5
Byggnadsnämnden	4,8
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,9
Tekniska nämnden	-1,6
Socialnämnden	-12,9
Summa nämnder	52,7
Centrala poster	117,4
Summa. Inkl. centrala poster	170,1
KS-Produktionsutskott	-13,3
Summa kommunen	156,8

Produktionsutskottet visar per oktober ett negativt utfall om 11,5 mnkr, vilket är 13,3 mnkr sämre än vad som har budgeterats för perioden. Produktionsdirektören fortsätter att arbeta med åtgärdsförslaget som presenterades under hösten 2019 med planerade åtgärder under 2020, men som inte kunde utföras med anledning av pandemins effekter på verksamheten. Uppföljning gällande effekterna av åtgärderna redovisas till kommunledningen löpande.

Skatteintäkter, inklusive utjämningsystem, statsbidrag och fastighetsavgifter, visar per oktober en positiv avvikelse jämfört med budget om cirka 106,3

mnkr. Det kan framförallt förklaras med att skatteunderlagsutvecklingen blev betydligt högre än vad prognoserna indikerade. En ytterligare förklaring är att den ekonomiska effekten av kommunens demografiska utveckling blev betydligt bättre än beräknat. I budgetsammanhang räknade förvaltningen med en demografisk tillväxt om cirka 1,9 procent. Det faktiska utfallet uppgick till cirka 2,6 procent, vilket även ger en så kallad eftersläpningsersättning i utjämningsystemen. Se vidare information under centrala poster.

3 Bokslutsprognos

Budgeterat resultat 2021 är enligt beslut i Kommunfullmäktige 20 mnkr och prognostiserat balanskravsresultat för Österåkers kommun per oktober månad uppgår till 160 mnkr (exklusive gatukostnadsersättning), vilket är 140 mnkr bättre än budget. Summan av nämndernas (exklusive Produktionsutskottet) bokslutsprognoser visar på en positiv avvikelse i förhållande till budget om cirka 46 mnkr (se tabell 3). Produktionsutskottet prognostiserar ett negativt utfall om 10 mnkr, vilket är en negativ avvikelse i förhållande till budget om 15 mnkr.

3.1 Nämndernas bokslutsprognos

Nämndernas bokslutsprognos, exklusive Produktionsutskottet, är en positiv avvikelse om cirka 46 mnkr i förhållande till budget.

Avvikelser som uppstår under innevarande budgetår ska så långt det är möjligt hanteras av nämnderna inom tilldelad budgetram. I de fall avvikelser inte går att hantera inom tilldelad budgetram, exempelvis kopplat till större förändringar i volymer, kommer dessa istället hanteras i kommande års budget, där nämnderna kompenseras för volymförändringar.

Kommunstyrelsen (KS) prognostiserar en positiv avvikelse om 10 mnkr i förhållande till budget. Merparten av avvikelsen är kopplad till politiska förstärkningar, bland annat utredningsbudget för Roslagsbanan in till city där SBF-KS bedömning är att 3,0 av 8,0 mnkr kommer nyttjas under året. De politiska förstärkningarna om 2 mnkr vardera för arbetsmarknadsprojekt och strategisk verksamhetsutveckling kommer inte att kunna nyttjas fullt ut.

Vård- och omsorgsnämnden (VON) prognostiserar en positiv avvikelse om 44,0 mnkr till följd av fortsatt lägre volymer än budgeterat och således lägre kostnader inom framförallt särskilt boende. Covid-19 har haft stor påverkan på volymerna och nämnden prognostiserar att volymerna inte kommer att återställas till mer normala nivåer under det kommande året.

Förskole- och grundskolenämnden (FGN) prognostiserar ett överskott om 14,0 mnkr i avvikelse i förhållande till budget. Volymerna för 2021 är avstämnda och korrigerade utifrån befolkningsprognoser och volymer. Inom förskola och pedagogisk omsorg har snittkostnaden blivit lägre än budgeterat. Detta beror dels på färre 1-2 åringar, vilka har en högre peng än äldre barn, dels på de nya riktlinjerna för barn med föräldraledig vårdnadshavare som infördes under höstterminen 2021. Inom grundskolan prognostiseras det huvudsakliga överskottet inom fritidshemsverksamheten med anledning av att färre barn nyttjar verksamheten i lika hög utsträckning som budgeterat.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN) prognostiserar en negativ avvikelse mot budget om 6 mnkr. Andelen ungdomar som väljer att studera på gymnasiet är högre än det varit på många år vilket leder till fortsatt höga volymer, samt ett ökat behov av särskilt stöd i gymnasiet. Övergången av medicinsk personal för Ungdomsmottagningen till regionen skedde 1 maj 2021. Förvaltningen bedömer att detta inte kommer att ha någon resultatpåverkan.

Tekniska nämnden (TN) prognostiserar en negativ avvikelse mot budget om 5,0 mnkr med anledning av ökade kapitalkostnader. Bakgrunden till avvikelserna avseende kapitalkostnader härrör sig från överförda exploateringsfinansierade investeringar om cirka 286 mnkr som aktiverades i samband med årsbokslutet med anledning av byte av redovisningsrutin.

Socialnämnden (SN) prognostiserar en negativ avvikelse om 15,5 mnkr i förhållande till budget. Detta beror dels på ökade volymer inom verksamhetsområdet barn och ungdom, men främst på lägre intäkter än budgeterat avseende ersättningar från Migrationsverket för ensamkommande barn och unga. Tidigare har SN periodiserat ersättningarna från Migrationsverket, men i samband med årsbokslutet 2020 upphörde den hanteringen. Förändringen beslutades efter att Kommunfullmäktige antagit budgeten för 2021 och effekten av förändringen av periodiseringen har således inte hanterats i budgetramen för SN. Den negativa avvikelserna vägs delvis upp av att kostnaderna för försörjningsstöd samt personalkostnader beräknas bli lägre än budgeterat.

Byggnadsnämnden (BN) prognostiserar en positiv budgetavvikelse om 3,5 mnkr på grund av ökade intäkter, i huvudsak bygglovsavgifter till följd av ökade antal ärenden, samt minskade kostnader för bostadsanpassning.

Övriga nämnder redovisar prognoser i enlighet med budget.

Produktionsutskottets bokslutsprognos

Produktionsutskottet (PU) prognostiserar ett underskott om 10,0 mnkr, vilket innebär en negativ avvikelse i förhållande till budget om 15,0 mnkr. Bakgrunden är att effektiviseringar inte har kunnat genomföras som planerat på grund

av pågående pandemi. Det budgeterade resultatet 2021 för utskottet är ett överskott om 5,0 mnkr för att de senaste årens underskott på sikt ska balanseras. Att balansera ackumulerade underskott är viktigt ur ett neutralitetsperspektiv.

Produktionsutskottet har under lång tid haft en ansträngd ekonomi och har under många år redovisat negativa resultat i boksluten. Den negativa avvikelserna i prognosen kan främst härledas till verksamhetsområdena grundskola, funktionsnedsättning, gymnasium samt Komvux. I dessa verksamheter vidtas åtgärder för att anpassa verksamheterna efter rådande behov och resursförutsättningar. Ytterligare analyser över verksamheten behöver göras under verksamhetsåret för att på sikt säkerställa en ekonomi i balans. Bland annat har en konsultinsats inletts på produktionsförvaltningen för att kartlägga orsakerna till de senaste årens underskott, samt för att ta fram förslag på områden där organisationen måste arbeta vidare för att nå en budget i balans. Under 2022 går denna insats in i fas 2 där ett internt projekt tillsammans med produktionsförvaltningen ska ta fram en åtgärdsplan för att på sikt nå en budget i balans med bibehållen eller ökad kvalitet.

Tabell 3. Nämndernas bokslutsprognos per oktober

Budgetavvikelse	Feb	Mar	Apr	Jun	Aug -delår	Sep	Okt	Utfall Dec
Kommunfullmäktige	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3	0,3	
Kommunstyrelsen	0,0	2,8	2,8	3,5	3,5	3,5	10,0	
Förskole- och grundskolenämnden	0,0	4,0	4,0	3,0	5,7	11,0	14,0	
Kultur- och fritidsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	0,0	-2,0	-3,2	-3,2	-4,0	-3,9	-6,0	
Vård- och omsorgsnämnden	25,0	27,0	28,0	28,0	40,0	42,0	44,0	
Byggnadsnämnden	0,0	0,0	0,5	2,5	3,0	3,0	3,5	
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,3	
Tekniska nämnden	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	
Socialnämnden	-10,8	-10,8	-10,8	-15,5	-15,5	-15,5	-15,5	
Summa nämnder	9,3	16,1	16,4	13,7	28,0	35,7	45,6	0,0
Centrala poster	52,7	52,9	65,6	101,4	112,2	104,5	109,4	
Summa. Inkl. centrala poster	62,0	69,0	82,0	115,0	140,2	140,2	155,0	0,0
KS-Produktionsutskott	-15	-15	-15	-15	-15	-15	-15	
Summa kommunen	47,0	54,0	67,0	100,0	125,2	125,2	140	0

4 Centrala poster

För centrala poster prognostiseras en positiv avvikelse (exklusive marknadsvärdering av placeringar) om 109,4 mnkr jämfört med budget.

Prognosen för skatteintäkterna visar för närvarande på ett överskott om cirka 93,0 mnkr jämfört med budgeten. Bakgrunden till avvikelserna är att i samband med budgeten som antogs av Kommunfullmäktige under hösten 2020 beräk-

nades skatteunderlagstillväxten för 2021 att uppgå till cirka 1,5 procent. Denna faktor har reviderats i de senaste skatteunderlagsprognoserna och visade vid senaste prognosen från både SKR och regeringen på en preliminär skatteunderlagstillväxt för 2021 om cirka 4,3 procent (3,2 april) då ny statistik visar på en ökning av arbetade timmar 2021. Dessutom bedömer SKR att skatteunderlagstillväxten för 2020 blir något högre än tidigare prognoser, vilket ger en positiv effekt för skatteprognosen 2021 genom slutavräkning.

Tabell 4. Skatteunderlagstillväxt prognos 2021

Skatteunderlagstillväxt 2021 i procent	
Regeringen höstproposition sep 21	4,3
SKR sep 2021	4,3
REG apr 2021	3,2
SKR apr 2021	3,2
SKR okt 2020	1,5
Regeringen höstproposition. sep 20	2,2

Källa: SKR och Regeringen

I bokslutet för 2020 reserverades en justering, så kallad slutavräkning, av skatteintäkterna motsvarande en skatteunderlagstillväxt för 2020 om cirka 1,7 procent, vilket är en försämring med 0,9 procentenheter från budgeterat 2,6 procent eller -715 kr per invånare. Efter SKR:s senaste prognos bedöms prognosen för 2020 års skatteunderlagstillväxt till 2,1 procent varpå den reserverade posten om -715 kr justeras med 183 kr per invånare.

Prognosen för skatteintäkterna kan komma att revideras genom att slutavräkningen för innevarande år förändras i takt med hur omvärlden utvecklas. Skatteunderlagstillväxten för 2020 är inte fastställd ännu och SKR:s prognos visar den lägsta tillväxten på tio år, trots att prognosen successivt förbättrats. Slutligt beskattning utfall för 2020 presenteras av skatteverket 7 december. 2021 väntar SKR en förbättring av skatteunderlagstillväxten jämfört med 2020, vilket framförallt beror på att lönesumman växer och att antalet arbetade timmar väntas öka under senare delen av 2021 då smittspridningen väntas vara lägre.

Prognosen för utjämningsystem, statsbidrag och fastighetsavgift visar för närvarande på ett överskott om cirka 30,7 mnkr. Förklaringen kan härledas till att den demografiska utvecklingen, som bland annat styr fördelningen i utjämningsystemen, visar på ett överskott på grund av en större ökning i antalet invånare än förmodat. I budgetsammanhang beräknades en

befolkningsökning om cirka 1,9 procent och utfallet blev en ökning om cirka 2,6 procent. Prognosen för fastighetsavgiften visar på 1,0 mnkr sämre utfall än budget.

Ersättningen för maxtaxan inom förskoleverksamhet samt statsbidrag för kvalitetssäkrande åtgärder har fastställts till 12,9 mnkr vilket är 0,9 mnkr högre än budget och förklaras genom att nivån för 2021 inte är känd i samband med budgetarbetet, utan prognosen utgår från föregående års nivå med en viss försiktighet.

Regleringsposten för kommunens pensionskostnader, både pension och finansiella kostnader, prognostiseras för närvarande till 66,8 mnkr, vilket är en negativ avvikelse i förhållande till budget om 7,4 mnkr. Enligt månadsuppföljningen per mars månad (KS2021-0088) beskrev förvaltningen att nya livslängdsantaganden i den så kallade RIPS-räntan skulle ha en stor skuld- och kostnadspåverkan. Denna effekt var delvis beaktad i kommunens budget för 2021 och den prognostiserade avvikelsen för pensionskostnader som helhet kommer ej att påverka nämndernas resultat för 2021.

Kostnadsposten oförutsett prognostiseras till 30 mnkr, vilket är en negativ avvikelse i förhållande till budget med 18 mnkr, med anledning av att ett arbete inletts av Tekniska nämnden och Kultur- och fritidsnämnden att identifiera anläggningar i anläggningsregistret som inte längre finns kvar i verksamheterna och därmed ska utsträngas.

Finansiella intäkter prognostiseras till cirka 5 mnkr högre än budget då ränteintäkter beräknas generera ett utfall, som av försiktighetsprincip inte är medtagen i budget. Kommunen har resultatfört cirka 1,3 mnkr, vilket motsvarar aktiekapitalet för det likviderade kommunägda bolaget Vårlyjus, där ett bokfört värde om 0,4 mnkr ger en positiv resultatpåverkan om 0,9 mnkr. Placerat kapital har genererat cirka 4 mnkr i realiserade intäkter.

I enlighet med nya bokförings- och redovisningslagen, som trädde i kraft 2019, bokförs förändringen av marknadsvärdet i kommunens portfölj med värdepapper både gällande överlikviditet och placerade medel för pensioner. Förändringen i marknadsvärdena bokförs normalt i samband med delårsbokslutet och årsbokslutet, men förvaltningen fortsätter att bokföra förändringen i marknadsvärdet i enlighet med föregående år för att visa utvecklingen av kommunens portföljer. För att mer efterlikna balanskravsresultatet för kommunen kommer dock dessa marknadsvärdesförändringar, exklusive eventuella realiserade vinster, att justeras bort i månadsuppföljningen. I delårs- och årsbokslutet för 2021 kommer marknadsvärdet redovisas utan att justeras bort. Under perioden januari till och med oktober uppgår den bokföringsmässiga marknadsvärdesökningen till 42,9 mnkr (netto).

5 Investeringar

Nettobudget för investeringsutgifter 2021 uppgår till 135,0 mnkr. Det fördelas mellan Tekniska nämnden (127,0 mnkr, varav 142 mnkr är investeringsutgifter och 15 mnkr är investeringsinkomster), Kommunstyrelsens Produktionsutskott (4,0 mnkr) samt Kommunstyrelsens förvaltning (4,0 mnkr). Investeringar redovisas på projektnivå enligt kommunens ekonomiska styrregler (se bilaga 4). Löpande under året kan det ske förändringar inom projekten av flera anledningar, till exempel på grund av tidigareläggningar eller förseningar av projektstarter. Som framgår av nedanstående sammanställning finns det avvikelser mellan projekt. Sammanställningen visar de projekt som har störst avvikelse och/eller de projekt där budgetrevideringar skett.

Nettoutfallet för perioden januari till oktober uppgår till 66 mnkr och prognosen visar på en avvikelse i förhållande till budget om 20,4 mnkr. Avvikelsen är kopplad till följande:

- Projektområde reinvestering, gator och vägar, samt projektet Säbybron som uppvisar en avvikelse på 41,5 mnkr i förhållande till budget. Bakgrunden till avvikelsen är en överprövning av tilldelningsbeslutet för entreprenaden vilket har medfört att arbetet inte kunnat påbörjas som planerat.
- Projektområde gång- och cykelvägar och projekten Margretelundsvägen etapp 2 uppvisar en avvikelse i prognosen om -6,7 mnkr med anledning av försenat genomförande under 2020. Huvudsakliga delen av genomförandet planeras under 2021, men del av intäkterna från statlig medfinansiering förs fram till 2022. Etapp 3 och 4 uppvisar en budgetavvikelse i prognosen om -1,7 mnkr med anledning av stora och komplexa utredningar kring Härbacka gruva. Även projektet Söralidsvägen visar en budgetavvikelse i prognosen om cirka -5,9 mnkr med anledning av bergsprängning och större lermäktighet än förväntat, vilket medför ökade schaktmängder samt förorenad mark med påföljande dyr massahantering.
- Projektområde attraktiv offentlig plats och skärgård, projektet Slussen uppvisar en avvikelse i förhållande till budget om -8,3 mnkr efter att tidplanen justerats och planerade arbeten utförs 2021 istället för 2022. Projektet Järnvägsparken uppvisar en avvikelse i förhållande till budget om -0,5 mnkr med anledning av förseningar inom projektet samt att bidraget för statlig medfinansiering skjutits fram och planeras betalas ut under 2022.

- Projektområde kultur och fritid, samt projektet ny- och reinvestering idrottsanläggningar (inklusive konstgräs) prognostiserar en budgetavvikelse om -2,0 mnkr med anledning av ny utgiftsprognos.

De övriga projekten visar inte på några större avvikelser i prognoserna och väntas ha utfall i enlighet med budget.

6 Finansiella tillgångar

Kommunen har placerat medel i två olika portföljer, pension respektive överlikviditet. Den totala marknadsvärdesökningen under året uppgår vid utgången av oktober månad till cirka 46 mnkr. De placerade medlen klassificeras som omsättningstillgångar och är kontinuerligt föremål för köp och försäljning. För bevakning och rapportering av portföljerna samarbetar kommunen med Söderberg och Partners Placeringsrådgivning AB.

Placering av medel om 130 mnkr har gjorts enligt kommunens policy för förvaltning av pensionsmedel. Vid utgången av oktober månad 2021 var cirka 47 procent av medlen placerade inom räntepapper och 53 procent inom aktierelaterade instrument. Totalt har tillgångarna i pensionsportföljen ett marknadsvärde om cirka 200 mnkr den 31 oktober 2021.

Överlikviditet om 300 mnkr placerades 2014 och ytterligare 100 mnkr placerades under 2017 i enlighet med Kommunfullmäktiges policy för överlikviditet. Vid utgången av oktober 2021 var cirka 64 procent av medlen placerade inom räntepapper och 36 procent inom aktierelaterade instrument. Marknadsvärdet på tillgångarna i portföljen var cirka 468 mnkr den 31 oktober 2021.

Med anledning av den rådande pandemin och dess påverkan på de globala finansmarknaderna har kommunen våren 2020 genomfört en nedviktning av andelen aktier i de olika portföljerna för att minska riskexponeringen. När aktiemarknaderna sedan har repat sig har kommunen viktat upp. Både nedviktning och uppviktning har genomförts enligt förvaltarens bedömning och i linje med kommunens placeringspolicyer och modell för förvaltning av portföljerna. Modellen är reaktiv, vilket innebär att när förutbestämda kriterier uppfylls sker en ned- eller uppviktning i en, av modellen, begränsad omfattning.

Från och med januari 2019 gäller den nya bokförings- och redovisningslagen, som innebär nya regler för värdering av finansiella instrument. Finansiella medel som innehas för att generera avkastning eller värdestegring ska värderas till verkligt värde. Orealiserade vinster/förluster i värdepapper ska inte beaktas vid beräkningen av årets resultat efter balanskravsjusteringar.

Två rapporter från Söderberg & Partners är bifogade som bilaga 6 och 7.